

Luontoperustaisten päivätoimintapalveluiden tulevaisuuden näkymiä

28.10.2020

Laura Syrén

“Sain olla oma itseni,
sain tutustua uusiin
ihmisiin, pääsin pois
kotiympyröistä.
Kosketus eläinten
kanssa oli hoitavaa.”

“Mielenvirkistystä,
pientä tekemistä.
Aivoille hyvää.
Mielekästä puuhaa,
apuna toimiminen.”

Sain uusia tuttavuuksia.
Opin näkemään millaista
työtä maatilalla
tehdään. Opin uutta
eläimistä.

Päivä Farmilla -hanke

- ▶ 2018-2020, 1,5-vuotinen kehittämishanke → jatkoa Hyvinvointia maatilalta -pilottihankkeelle
 - ▶ Tutkimus- ja kehittämiskeskus GeroCenter + Euroopan maaseudun kehittämisrahasto
- ▶ Kehitettiin ikääntyville suunnattua maatilapäivätoimintaa
 - ▶ Asiakaskonseptien kokeilu (muistisairaat, palveluiden ulkopuolella olevat, kotihoidon asiakkaat)
 - ▶ Toiminnan vaikuttavuuden seuranta
 - ▶ Toiminnan juurruttaminen
- ▶ 12 yhteistyömaatilaa + 64 ikäihmistä Keski-Suomesta
 - ▶ Pilottihankkeessa 4 yhteistyömaatilaa ja 30 ikäihmistä
 - ▶ Opiskelijatyönä kerätty vaikuttavuustietoa tavanomaisesta päiväkeskustoiminnasta
- ▶ 9 viikon toimintajaksot/ryhmä, 4h toimintakerran pituus
- ▶ Päivä Farmilla -opas + hankkeen loppuraportti ja muutamia työkaluja:
<https://paivafarmilla.wordpress.com/>
 - ▶ @paivafarmilla → FB ja Instagram → videoita/kuvia

Toiminnan vaikutuksia

- ▶ Toimintakykyä mitattu laajasti (fyys., psyyk., kognt., elinpiiri)
 - ▶ Tilastollisesti merkitsevä muutos saatu jalkojen toimintakyvyssä (SPPB-testi) sekä tiedonkäsittely-/prosessointinopeudessa (Trail Making Test) lyhyessä ajassa.
 - ▶ Pientä muutosta saatu näkyviin liikkumisaktiivisuudessa, tasapainossa, tarkkaavaisuudessa sekä elinpiirin laajuudessa.
 - ▶ Mieliala pysyi ennallaan mittausten mukaan.
 - ▶ Yhtä vaikuttavaa verrattuna tavanomaiseen päiväkeskustoimintaan.
 - ▶ Vaikutukset ennaltaehkäiseviä ja kuntouttavia → palveluiden ulkopuolella olevien toimintakyvyn ylläpitäminen ennen suuria ongelmia, kotihoidon piirissä oleville yksinäisyyttä ehkäisevää ja kotona asumista tukevaa, muistisairaille mielenvirkistystä/ elämänlaatua kohottavaa

Erityinen vaikutus
ikäntyvän
kotona asumisen
mahdollisuuksiin

Toiminnan kokemuksia

▶ Osallistujat

- ▶ Vaihtelua arkeen, mielekästä tekemistä, saanut olla hyödyksi, avannut uusia ihmisiä, saanut ystäviä
- ▶ Osalle 4h/kerta hyvä, osa viihtyisi pidempään → keskimäärin 1 krt/vko hyvä
- ▶ Osallistuisivat uudestaan, maksuhalukkuus toiminnasta vaihtelevaa

▶ Maatilat

- ▶ Antoisaa, tuo iloa, näkee vaikutukset
- ▶ Tarjoaa mahdollisuuden hyödyntää olemassa olevia tiloja
- ▶ Halu jatkaa ja kehittää, saada sivuelinkeino
- ▶ Tarve verkostoille, yhteistyötahoille
- ▶ Haasteina mm. oma ajankäyttö ja osaamisen tunnistaminen

Toiminnan kokemuksia

► Kuntaedustajat

- Varovaisen positiivinen suhtautuminen
 - Nähdään potentiaali, mutta haasteita käytännössä
 - Uhka totutulle tavalle?
- Eri näkemyksiä sopivasta ikääntyvien kohderyhmästä (mm. omaishoitajat, muistisairaat, palveluiden ulkopuolella olevat)
- Toiminnan tarjoaminen itse maksaville / kotipalvelun tukipalveluna / harrasteena + joissakin kunnissa yhteistyössä vanhuspalveluiden, vapaa-ajan toimen ja/tai jonkin järjestön kanssa
- Yhteistyö kunnan kanssa voi olla moninaista → markkinointi, asiakkaiden löytäminen, kuljetusten järjestäminen, ohjausapu → ei vain maksajatahona
- Yhteys oman kunnan vanhuspalveluihin ja/tai Aluehallintovirastoon toimintaa suunniteltaessa → mille tarvetta, miten ko. kunnassa toimitaan, miten edetä → käytännöt ja suhtautuminen vaihtelevaa
- Haasteena monessa kunnassa kuljetukset
 - Vaihtoehtoina pohdittu asiakkaiden itse järjestämiä kyytejä tai omia VPL (vammaispalvelulain) ja SHL (sosiaalihuoltolain) -matkakortteja, palveluntuottajan tarjoamaa kuljetusta, kuntien palvelulinjoja (kauppaljetukset ym.) ja koulukyyteihin yhdistämistä jne.

Ajatuksia tulevaisuudesta

- ▶ Päivätoimintaa vai jotain muuta?
 - ▶ Erilaiset tavat toteuttaa → sosiaalipalvelu vai ei, samankaltaista sisältöä eri nimikkeellä ja vaatimuksilla
 - ▶ Päivätoiminta -termin ja toiminnan mielikuva?
 - ▶ Päivä-/virkistystoiminnan päivittäminen → väestön ikääntyminen, ihmiset/kiinnostuksen kohteet/motivaattorit erilaisia, valinnanvapaus, ihmisen oma vastuu hyvinvoinnistaan
- ▶ Luontoperustainen toiminta vaikuttavaa, kotona asumista tukevaa, houkuttelevaa → yksi vaihtoehto muiden joukossa
 - ▶ Luonto-/maatilapäiväkeskukset (vs. luontopäiväkodit?), kummimaatilat, senioriklubit, luonto-/maatilaympäristössä toteutettavat harrasteet, Green Care -toiminnan lisääminen nykyisiin
- ▶ Toiminnan kustannustehokkuus → säästöt?
- ▶ Toimintaa myös epidemia-aikoina
- ▶ Luontoperustainen toiminta työhyvinvointia edistävänä tekijänä
- ▶ Tarvitaan lisää laadukasta vaikuttavuuden seurantaa + tietoa euroista
- ▶ Toiminnan haasteet → uuden toiminnan tuotteistaminen ja hinnoittelu, maksajataho, tuottamisen vaatimukset ja säädökset + vaihtelevuus niissä, ei sovi kaikille, totutun tavan murtaminen/vaihtoehtoisten tapojen ”läpilyönti”, kuljetus (ja kuljetuksen hinta), turvallisuusaspektit mm. ympärivuotisuuteen ja eläinten kanssa toimimiseen liittyen
- ▶ Palvelusetelit/maksusitoumukset/henkilökohtainen budjetointi/harkinnanvaraiset palvelut
- ▶ Yhteistyössä toteutetut palvelut, yhteistyö ”rajojen yli”
- ▶ Luontoelämysten tuominen virtuaalisesti → videot, live-striimaukset, VR-lasit/pelit, 360-videot, interaktiiviset sisällöt, äänet

Kiitos!

- ▶ Esityksessä käytetyt kuvat Päivä Farmilla -hanke (2018-2020):
kuvaajat Laura Syrén ja Salla Partala
- ▶ Esitystä sellaisenaan saa jakaa eteenpäin.
 - ▶ Yhteystiedot:
laura.kymalainen@gmail.com
040 746 1690